

Nebeská sláva

Bol raz jeden bohatý pán a mal jediného syna, ktorého volali Vilkom. Ten pán bol už veľmi starý, šedivý ako holub a slabý ako muška; so všetkým už len do hrobu hľadel. Ale Vilko bol mocný, zdravý ako ryba vo vode a pritom šuhaj krásny, že len tak lipli dievčatá za ním. Otec ho neslýchané rád mal a krém neho ani nemal inej potechy na svete; iba to jedno nezdalo sa mu, že Vilko nemal žiadnej chuti do ženenia a že naveky len táral do sveta, že sa on veru neožení skorej, iba keď napred nebeskú slávu uvidí. Otec dal dočasu tomu pokoj; bo si myslel, že to synovi z hlavy vyvetrie. Ale ani nevedieť ako, minulo sa Vilkovi aj dvadsaťpäť rokov a on o dievčatá ani neozrel sa. Tu otec videl, že týmto činom nebude nič a že už musí sám zamiešať sa do toho.

„Ej, syn môj, syn môj,“ začne mu raz dohovárať, ale len pekne, „ty si už, chvalabohu, šuhaj na mieste a nechýbí ti nič, len aby si sa šťastlivé oženil. Hľadže, hľad, mňa starého už nič na tom svete neteší. Ale by ma ozaj potešilo, keby som mohol zaveseliť sa ešte na tvojej svadbe. Ožeň sa, syn môj, ožeň! Vidiš, už

ti dvadsaťpäť rokov minulo a ty si dosiaľ ani nepomyslel o veci.“

„Hej, ba veru som pomyslel,“ povie Vilko, „ale som sa len tak namyslel, že sa skôr neožením, len keď uvidím nebeskú slávu.“

Zarmútil sa dobrý otec nad takouto odpoveďou a zaboľelo ho srdce veľmi. I Vilkovi bolo ľúto, že nemohol po vôli urobiť dobrému otcovi; ale on si to už raz tak zamyslel. I teraz zabral sa do svojho kostolíka, kde aj predtým modlieval sa, aby mu pánboh dovolil, čo len kľúčovou dierkou poďiavať sa do nebeskej slávy. Otec i rodina ešte aj potom nahovárali Vilka, aby len oženil sa; ale to len tak šlo každý od boha deň, že Vilko modlieval sa na kolenách v svojom kostolíku – a neženil sa a neženil. Napokon nechali všetko tak.

Prešli mesiace, prešli i roky a Vilkova žiadosť nevypĺňala sa. Naveľa, naveľa počal sám na inakšie myšlienky prichádzať a prisľúbil otcovi, že už raz oženie sa.

Otec, neboráčik, keď toto od Vilka počul, hneď o desať rokov omladol. Ani nevedel, čo má od radosti počať, že jeho ostatná žiadosť voľakedy už raz vyplní sa. Hneď kázal robiť neslýchané prípravy ku svadbe. Najkrajšie dievča v celej krajine malo byť jeho mladou nevestou. Kde aký pán, každý bol povolaný na hostinu. Súdok peňazí míňal sa za súdkom, lebo starý pán nič neľutoval nakúpiť, čo len bolo drahého a vzácneho na svete; takže to mala byť svadba, akej od pamäti sveta nebolo.

Všetko bolo v najlepšom poriadku . . . Kňaz stál už pred oltárom; družice pripravili veniec na hlavu mladej nevesty a družba čakal naporúdzi, že ju povedie k sobášu. Tu milý Vilko, práve v najlepši čas, keď všetko už len naňho čakalo, vykradol sa potichu spomedzi svadobníkov a bežal do toho svojho kostolíka pomodliť sa ostatný raz pánu bohu, aby ho pripustil, čo len na okamženie, do nebeskej slávy.

Modlí sa, modlí kľáčiaci na holých kolenách. Ako tak modlí sa, príde k nemu starý, staručičký človečik; – a to bol boží posol.

„No, Vilko, čo sa ty tu modlíš?“ opytuje sa ho staručký.

„Ach, čože sa modlím! Zariokol som Sa, že neožením sa skôr, iba keď prv nebeskú slávu uvidím. A hľa, už mám ísť na sobáš a ešte som nevidel nič, ani len ako za mak.“

„Nuž, a či by si predsa len chcel vidieť tú nebeskú slávu?“

„Ach, chcel, starý otec, chcel.“

„No, keď si to tak veľmi žiadaš, sadni si na môj chrbát!“ Vilkovi to nebolo treba dva razy povedať, vysadol si, a len čo si vysadol, zmizol mu spopred očí svet. Nikto nevedel, čo stalo sa; nikto nevidel, kde podeli sa, ktorou stranou zaleteli starec aj Vilko. Len, vraj, zašuchotalo to a taká utešená vôňa rozľahla sa po celom svete, že si ľudia nestačili ani zdravkať, čo sa im tak veľmi kýchalo.

Posol boží s Vilkom v okamžení doletel k nebeskej bráne. Tu ho zložil dolu, vyzliekol mu šaty, zavesil naň nebeský oblek a tak ho pustil do neba. Ale žiaden človek, čo by hneď sto ráz múdrejší bol od

toho najmúdrejšieho, nevie povedať, ako vodilo sa Vilkovi tam v tom nebi; len to je isté, že mu veľmi dobre muselo byť, lebo zabudol na otca i na nevestu i na všetko, čo mu tu dolu milé bolo. A keď posol boží prišiel k nemu, aby už šiel domov:

„Eh,“ povedal mu Vilko, „ešte som len jednu hodinku tu; doprajže mi, dopraj, nech sa pobavím ešte za jednu.“

Minula i druhá hodinka tak ľahko ako milý sen a Vilkovi nechcelo sa ešte dolu; bo keď ho volal posol, prosil sa mu zase:

„Ach, nože ma no nechaj ešte aj za tú tretiu hodinku, veď ti už potom pôjdem.“

Staručký dal sa uprosiť a Vilko tešil a tešil sa zase v tej nebeskej sláve. Ani nebadal, ako mu chytro preletel čas, iba keď už tretí raz prišiel posol boží k nemu:

„No, Vilko, už ti mohlo dosť byť; teraz musíš dolu!“

A neborák Vilko voľky-nevoľky poberal sa von. Pred bránou ho staručký zase preobliekol, vzal ho na chrbát a zaletel s ním na to isté miesto, skadiaľ ho bol odniesol. Tu Vilko kľakol zase na kolená a ďakoval pánu bohu, že dal mu poďiavať sa do nebeskej slávy.

Len čo pomodlil sa, vstal hore:

„No, už teraz,“ povedá, „rád pôjdem na sobáš,“ a šiel von.

Ale aký tu zázrak! Ukazovalo sa mu tu všetko inak ako to predtým vídaval. Pretiera si oči, ako zo sna prebudený; obzerá sa okolo, ako kto sám sebe neverí. Či mu to od tej nebeskej slávy tak pomútili sa oči, či čo je to? Ten istý kostolík, ktorý sám dakedy dal vystavať. Ale už teraz vyzerá voliaky čierny, obšarpaný, čo už azda hen desiate šindle na ňom dohnivali. Pri kostolíku pred troma hodinami bol cmier a teraz tam zelenali sa oziminy. Kde predtým mlynská voda tiekla, tam bola teraz vynosená cesta, po ktorej hore-dolu vozy behali. Zo všetkého toho

nechápal neborák Vilko ani najmenšie. Celý kraj mu bol cudzí, neznámy, ako by ho po prvý raz bol videl. Iba tie veľiké zápole na východ slnka, tie ostali nezmenené a on ich poznal, že sú tie isté, čo na ne ešte za chlapectva rád díval sa.

„Ach,“ myslí si sám v sebe, „predsa to ten pánboh musí byť veľmi mocný, keď on toto všetko pod tak krátkym časom tak veľmi mohol premeniť!“

Príde do otcovho zámku. I ten bol taký dáky starý, učadený, akoby ho boli pred pamäťou sveta stavali. Vnúde dnuhá, tu mu samí neznámi ľudia pred oči prichádzajú. A on klania a prihovára sa každému prítivé, bo nazdáva sa, že to tí hostia, čo boli prišli na svadbu.

„Hneď, hneď,“ vraví, „hneď už môžeme ísť na sobáš; už som si ja moje veci pokonal.“

A tu ľudia dívajú sa naňho vyvalenými očami, počúvajú ho otvorenými ústami a nikto nesmie opýtať sa ho: Kto si, čo si, skadiaľ si? Len dívia sa divnému človeku a Vilko ešte väčšmi díví sa nad ich predivením.

Na šťastie bol tam jeden starý popelvár, čo mal vyše tristo rokov. Ten poznal svojho mladého pána a zavolať ho po mene.

„A ktože si ty, dobrý človek?“ opýta sa ho Vilko.

„Nuž a či ma nepoznáte, svojho popelvára?“

„Popelvára!“ opamátal sa Vilko. „Nuž a vari ty, môj popelvár, bol by si sa mi tak ostareť?“

„Jaj, veru ostareť! Čože robiť, keď ma pánboh nechce k sebe povolať?“

„A kdeže je môj otec, moja nevesta?“

„Jaj, kdeže nevesta, kdeže otec? Nevesta vydala sa za druhého a dávno už pominula sa i s ním. Otec rozsypal sa už na prach. Ved' od toho času už tristo rokov pominulo!“

Tu svitlo Vilkovi v hlave! Tristo rokov! A on nazdal sa, že to ani tri hodiny! – Pozrel do neba, pozrel na zem, a od toho okamženia navidomoči starnul a starnul. Oči stemnievali sa mu, líca opadúvali, brada púšťala sa mu biela ako sneh a telo zhrbilo sa mu k zemi, že v niekoľko okamihoch nevyzeral ani za mak mladší od popelvára. Tak si tu stáli zoči-voči dvaja vyše tristoroční starci!

Vtom zavial ponad nich tichý vetrík a obidvaja rozsypali sa na prach!